

**BÍRÓ MELINDA¹, MÜLLER ANETTA¹, RÁTHONYI-ÓDOR KINGA²
RÁTHONYI GERGELY³, BALOGA ISTVÁN⁴**

¹ Eszterházy Károly Egyetem, Sporttudományi Intézet, Eger

¹ University of Eszterházy Károly, Institute of Sport Science, Eger

² Debreceni Egyetem Sportgazdasági és -menedzsment Tanszék, Debrecen

² University of Debrecen, Department of Sporteconomics and Management,
Debrecen

³ Debreceni Egyetem Alkalmazott Informatika és Logisztika Intézet,
Debrecen

³ University of Debrecen, Institute of Applied Informatics and Logistics, Debrecen

⁴ Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Testnevelés és Sport Kar, Kolozsvár

⁴ University of Babeş-Bolyai, Faculty of Physical Education and Sport, Cluj-Napoca

**AZ OLIMPIAI JÁTÉKOK SZERVEZÉSÉNEK TÖRTÉNETI
ÁTTEKINTÉSE GAZDASÁG ASPEKTUSBÓL**

**HISTORICAL OVERVIEW THE ORGANISATION OF THE
OLYMPIC GAMES IN ECONOMICCAL ASPECT**

Összefoglaló

Az olimpiák történetének eltelt 120 éve alatt a játékok rengeteget változtak. Az olimpia a világ legnagyobb multikulturális megrendezvénye lett. Ennek szervezése pedig nem kis terhet ró a rendező városra és országra. A játékok kezdeti időszakában viszonylag alacsonyak voltak a kiadások, és legtöbbször a bevételek fedezték a rendezés költségeit, sajnos manapság már mást mutatnak az adatok. Megnőtt a kiadás, jellemző az alultervezés és a túlköltés.

A cikkben az 1896-os athéni olimpiától napjainkig dokumentumelemzéssel és hazai és nemzetközi szakirodalmak, statisztikák elemzésével mutatjuk be az olimpiák bevételi és kiadási tételeit, gazdasági hatásait.

Kulcsszavak: olimpiai játék, szervezési költségek

Abstract

Olympic Games have changed a lot during the past 120 years. The Olympic Games are the largest multi-cultural mega event in the world. Organization of the games is not a small burden of the city and the whole country. The games were the initial period of relatively low spending, and most of the revenues covered the costs of the settlement, unfortunately nowadays else show the data. An increase in the release, the typical under-planning and overspending.

Keywords: Olympic Games, Organizational costs

Bevezető gondolatok

Ha Pierre de Coubertin báró ma látná az olimpiát, bizony meglepődne, hiszen mikor megálmodta a versenyeket, valószínű, hogy nem ilyennek képzelte el a jövő olimpiáit. Nevelési lehetőséget látott a nemzetközi versenyekben és az arra való felkészülésben, nem pedig ilyen szórakoztatás-központú, látványosságot növelő eszközöket felvonultató (Madarász-Bácsné, 2015) hatalmas show-t, mint amivé vált. Ma az olimpia túlnőtte önmagát, és egy óriási világversennyé lett. Szervezése nem kis terhet ró a rendező városra és a rendező országra. A játékok kezdeti időszakában viszonylag alacsonyak voltak a kiadások, és legtöbbször a bevételek fedezték a rendezés költségeit, sajnos manapság már mást mutatnak az adatok. Sajnos nem minden olimpiáról rendelkezünk adatokkal, van, hogy maguk a szervezők nem adnak tájékoztatást, sőt helyenként a hivatalos beszámolókból származó értékek is kétségbe vonhatók. A hidegháborús politikai eseményeket ismerve feltételezhetjük a korszak adatainak plasztikázását. Habár számos szerző foglalkozott az olimpiák gazdasági hatásaival mikro-, makrogazdaságra, turizmusra, munkanélküliségre, infrastruktúrára vonatkozóan, sajnos mégis azt mondhatjuk, hogy kevés adat áll rendelkezésre. Már az első újkori olimpiáról készült egy tanulmány, ami a kiadásokat is tartalmazza, de utána 1908-ig sajnos nem találunk ilyet. Az olimpiákról készülnek ugyan hivatalos beszámolók, de nem mindig tartalmaznak gazdasági kimutatásokat. Ennek ellenére megkíséreljük feltárni és történetileg áttekinteni az olimpiák költségeit, a kiadásokat és a bevételeket.

Az olimpiák kezdeti évei 1896–1928-ig

Az első újkori olimpiát 1896-ban rendezték meg a görög fővárosban, Athénban. Az ország épp csődben volt, így alighogy elnyerték a rendezést, a kormány máris lemondta a játékok szervezését. Kormányváltást követően és egy befektető jóvoltából mégiscsak sikerült megrendezni az első ötkarikás versenyt. A „főszponzor”, Georg Averoff egymillió drachmát adományozott, ami abban az időben hozzávetőlegesen 120.000 USA dollárnak felelt meg. Az ajándéktárgyak, a bélyegek és a medálok értékesítéséből származó bevételekkel tudták még kiegészíteni az olimpiai büdzsét. A teljes költség 3.740.000 drachma volt, körülbelül 448.000 \$ (USA). A kezdeti nehézségek ellenére sikeresen megrendezték az első olimpiát. Sajnos ez nem mondható el a második játékról, melyet zűrzavaros olimpiának is neveznek. 1900-ban Párizs adott otthont a sportrendezvénynek. Mivel az játék egybemosódott a világkiállítással, így külön költségvetés sem készült, mint ahogy az azt követő olimpián, 1904-ben St. Luisban sem.

Az 1908-as londoni olimpia költsége a szervezők szerint 15.000 font volt, és már £6.377 nyereséget hozott az országnak. A kiadások 34%-át a „szórakoztató költség” tette ki, ami közel 5271 fontba került. A kiadások közt nem szerepelt a központi stadion építésének költsége, így Zarnowski szerint az 1908-as olimpiai összköltsége inkább £81.000, azaz 394.000 USA dollár (1908-as értéken). A bevételekről annyit tudunk, hogy a 28%-a a belépők értékesítéséből származott. Az 1912-es és az 1920-as olimpiáról sajnos nincsenek információk, vagy egymásnak ellentmondó adatokat találunk. 1924-ben Párizs sajnos veszteséggel zárt. A bevételt 5.496.610 frankra becsülik, a kiadás viszont közel a kétszerese volt ennek. Az Amerikai Olimpiai Bizottság jelentése szerint az 1928-as Amszterdamban rendezett olimpia költsége 1.183.000 dollár, minimális vesztesége pedig 18.000 dollárra tehető.

Nyereséges olimpiák 1932–1948-ig

1932-ben Los Angeles városa rendezhette meg a tizedik nyári olimpiát. Több problémával is szembe kellett nézni a rendező amerikaiaknak, egyfelől az egész világra kiterjedő gazdasági válsággal és depresszióval, továbbá a földrajzi elszigeteltséggel. Sajnos sem a szervező bizottság nem közölt, sem a zárójelentés nem tartalmaz pénzügyi információt, adatokat a kiadásokról vagy a bevételekről, így azt újságcikkek alapján lehet meghatározni. A város egy hatalmas

kolosszeumot épített, melynek költsége 1.700.000 dollárra rúgott. Ezt viszont az olimpia előtt nyolc évvel építették, így a kiadásokba nem számolták bele. A New York Times 1932. augusztus 17-ei számának egyik cikke szerint a nyereség 1.000.000 dollár volt. A bevétel 2.000.000 \$, a költség 1.000.000 \$, így lett 1 millió dollár a haszon.

Érdekes, hogy annak ellenére, hogy nem tartották meg az 1940-es olimpiát, melynek rendezését Tokió nyerte (de 1938-ban a játékok előtt lemond róla), mégis kiadták a költségvetést, melynek értéke 20.142.427 yen, ami 39 millió USA dollárnak felel meg (1982-es áron). A tokiói olimpia költségvetése közvetlenül a versenyekhez kapcsolódott, kizárólag a főváros fejlesztésére és sportinfrastruktúra-beruházásra (atlétika, úszás, vitorlázás, evezés, lövészet, öttusa) költöttek. Az összes költség mintegy 1/3-át a rendező város, Tokió fedezte volna.

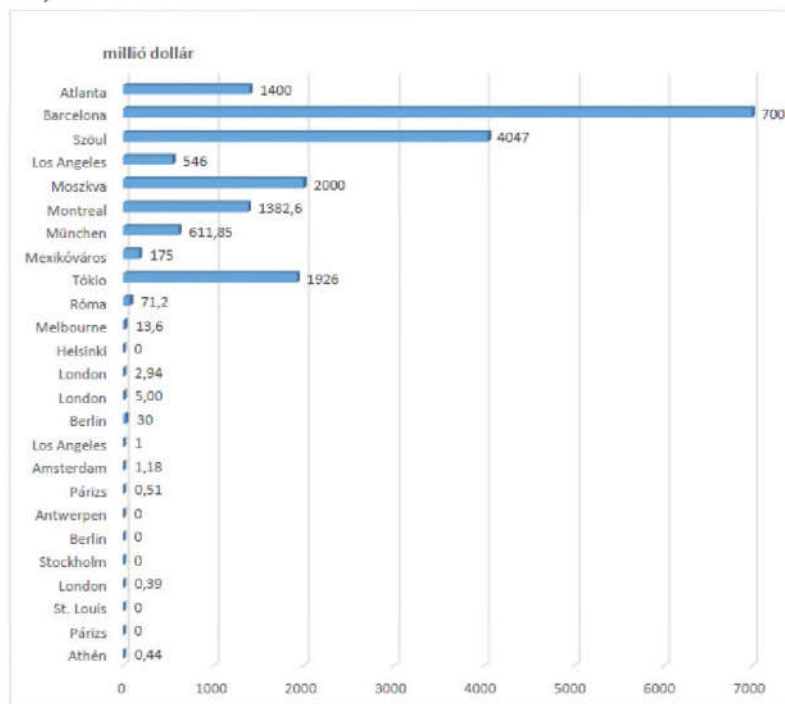
A II. világháború utáni első olimpiát a londoniak rendezték meg 1948-ban. Nem volt egyhangú a játékok szervezése iránti lelkesedés. Sokan felesleges pénzkidobásnak tartották, főleg, hogy Nagy-Britannia épp kilábal a háborúból. A brit szervezőbizottság úgy vágott neki a rendezésnek, hogy nem lehet deficites az olimpia. (Kanin, 1981) 16 hónappal a játékok után ki is adták a pénzügyi beszámolót, mely szerint az ötkarikás verseny költsége 742.268 font, azaz 1,2 millió dollár volt. A játék 29.000 font nyereséget hozott. A legnagyobb kiadás a versenyzők ellátása és elszállásolása volt, mely az összköltség 21%-át tette ki.

Az olimpiák húsz éve 1952–1972-ig

Az 1952-es helsinki olimpia megrendezéséhez olyan beruházásokat támogattott és vállalt be a finn állam és a szervezőbizottság, mely hosszú távú előnyt jelentett az országnak. Új repülőteret, autópályákat és vasutakat építettek, továbbá telefonhálózatot Finnország és Svédország között. A végső elszámolásnál 1,5 milliárd finn márka kiadással és 49 milliós veszteséggel számoltak el. Négy évre rá Melbourne adhatott otthont a versenyeknek. A költségeket nehéz kiszámolni, hiszen két helyszínen rendezték az olimpiát. Melbourne mellett Stockholm is bekapcsolódott az ötkarikás versenybe a lovasversenyekkel, hiszen a szigorú ausztrál karanténtörvény miatt nem engedték be a lovakat Ausztráliába. Az összes kiadás hozzávetőlegesen 50.236 millió dollár lehetett. Az ausztrálok bevallásuk szerint 300.000 font veszteséggel zártak.

Az 1960-as olimpián Róma városa az olimpiai bizottság szerint annyit költött, mint amennyi a bevétele volt, 7,2 millió dollárt. Ebből 6,4 milliót fordítottak az olimpiai stadion, az olimpiai falu, az uszoda, az autópályák építésére és a hidak felújítására. A jegybevételek, a televíziós és rádiós jogdíjak eladásai pedig fedezték a költségeket. (New York Times, 1960. szeptember 25) 1964-ben a játékok rendezését Tokió nyerte. A japánok mindent megtettek azért, hogy egy felejthetetlen olimpiát rendezzenek. Sikerült is. Úgy becsülik, hogy '64-ig Japán költött a legtöbbet az olimpiai szervezésére: 1,926 milliárd dollárt. (New York Times, 1964. szeptember 27). Az infrastruktúra-fejlesztésre költött összegből gyorsforgalmi utakat, több mint 50 mérföld utat és egy 8 mérföld egysínű vasutat építettek a Haneda repülőtérre. A jegyeladásokból pedig 5,172 millió dolláros bevételre tettek szert.

Az 1968-as mexikóvárosi olimpiai költségei alulmaradtak az előző olimpiához képest. A 175 millió dolláros költségvetésből 98 millió dollárt fordítottak infrastruktúra- és sportinfrastruktúra-fejlesztésre, további 77 milliót pedig az olimpia megszervezésére. A pénzügyi beszámolók nem szólnak arról, hogy veszteséges vagy nyereséges lett volna az olimpia, mint ahogy azt 1964-nél sem tudtuk meg. A mexikói kormány legfőbb bevételét (56 millió dollárt) az olimpiai falu későbbi értékesítése, a TV jogdíjak (ABC 4,5 millió dollár) és a jegyértékesítés jelentette.

1. diagram. Az olimpia költségei 1896. Athéntól 1996. Atlantáig

Mexikó után négyszeres költségvetéssel rendezte meg Németország, München az olimpiai játékokat. A szervezőbizottság hivatalos jelentése szerint az összes kiadás 611 millió dollár volt. Ebből az összegből 75%-ot fordítottak beruházásra, sportlétesítmények, szállások, kulturális létesítmények utak, és egy új metróhálózat építésére.

A legek olimpiái, a legek közti különbségek

1976-ban az olimpiák történetének eddigi legveszteségesebb szervezését valósították meg Kanadában. A kiadás 1,42 milliárd kanadai dollár, azaz 1,38 milliárd USA dollár volt, mely jelentősen meghaladta a bevételeket (430 millió kanadai dollár). Ez az olimpia lett a legismertebb példája az alultervezettségnek is. A tervezett 310 millió helyett 1380 millió dollár volt a költség, az olimpia hatalmas anyagi csőddel zárult. A város az olimpia után 30 évvel, 2006-ban tudta kifizetni a játékok miatt felvett gigantikus hitelének utolsó részletét. (Flyvbjerg és Stewart 2012)

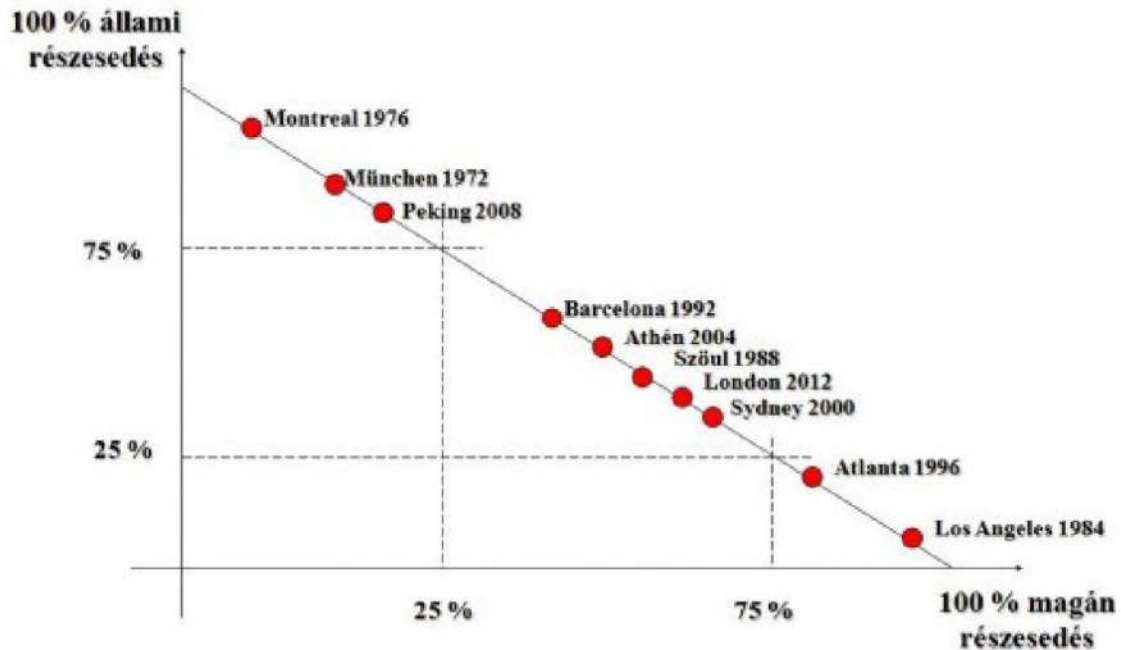
A következő olimpián 1980-ban, melyet Moszkvában rendeztek, szinte lehetetlen megbecsülni a végső költségeket. Az állam finanszírozta a fejlesztéseket és a beruházásokat. Moszkva közel 2 milliárd USA dollárt költhetett az olimpiára. Felújították a metróhálózatot, a Lenin Stadiont, és közel 90 sportlétesítményt, szállodát építettek.

Az amerikaiak voltak eddig a legsikeresebbek (pénzügyileg) a szervezésben és a profitszerzésben, hiszen már 1932-ben 1 millió dollár nyereséggel zártak. Ezt követően pedig az 1984-es szervezésük bizonyult az olimpiák történetében a leggazdaságosabbnak. 768 millió dollár bevételből (televíziós jogdíjak, szponzoráció, jegyeladások) 222,7 millió dollár lett a profit.

Míg minden idők legveszteségesebb olimpiáját Kanadában rendezték 1976-ban, addig a legnagyobb nyereséggel zárót pedig pár évre rá Amerikában 1984-ben. Mi volt az 1984-es siker kulcsa? A szervezőbizottság élére egy utazási iroda vezetője, Peter Ueberroth került, aki ötleteivel pénzügyi zsenialitásról tett tanúbizonyságot. Bevezették az önkéntes munkát, így közel 50.000 ingyen munkaerőt kaptak ezáltal. Eladták a fáklyás futás jogát. 3000 dollárt kellett fizetni annak, aki 1000 yardot szeretett volna futni a lánggal. Felemelték a televíziós közvetítési jogdíjakat. Létrehozták a TOP támogatói programot, 30-ban maximálva a szponzorok számát. Negyedéből megoldották a rendezést, mint 8 évvel előttük Montreal. Kevesebb új létesítményt építettek, inkább a meglévőket alakították át, és a szponzori pénzekből többet tudtak

megtakarítani. A rendezvény 222 millió dolláros hasznot hozott.

Érdekessége ennek a rendezésnek, hogy első alkalommal szervezték meg az olimpiát állami támogatás nélküli, tisztán magánfinanszírozásból. További érdekesség még, hogy az 1976-os legveszteségesebb olimpia leginkább állami részesedésből került megrendezésre. (1. ábra)

1. ábra. Az olimpiai játékok finanszírozása. Forrás: Holger Preuss (2004): Az olimpiai játékok gazdasági háttere; szerkesztette Berkes Péter

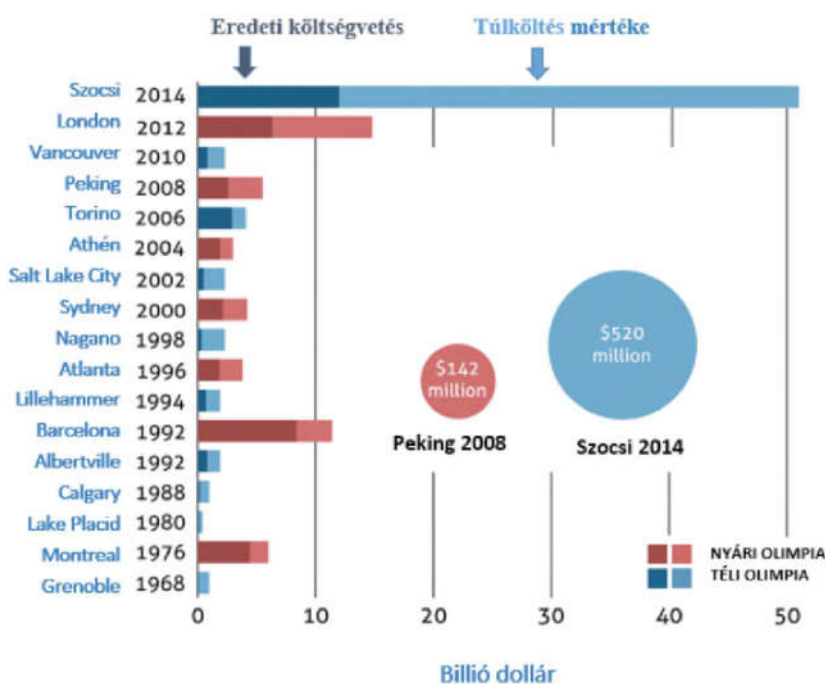
A 1988-ban Szöulban rendezett olimpia szervezésének költsége 847,7 millió dollár volt. A játékok szervezőbizottságának jelentése szerint a nyeresége 139 millió dollár. Azonban ez az összeg nem tartalmazza a magánszféra hozzájárulásait, és a későbbi lakásértékesítésből származó bevételeket. Ha ezek az értékek hozzáadódnak, a teljes profit meghaladja a 497 millió dollárt.

Szöul után az 1992-ben Barcelona városában megrendezett olimpia lett legköltségesebb (lásd 1. diagram). Az infrastrukturális beruházások, a környező építései, az utak, a távközlés felújítása, a szállodák, az apartmanok, az olimpiai létesítmények építése és felújítása és a további kiadások 5 milliárd dollárt tettek ki. A teljes költség Barcelona esetében meghaladta a 7 milliárd dollárt (Zarnowski). Ezen az olimpián 417%-kal lépték túl az előre tervezett költséget. Vagy nagyon alultervezték az olimpiát, vagy ilyen hihetetlen mértékben túlköltöttek. (Flyvbjerg és Stewart, 2012)

Érdekes eredményt kapunk, ha megvizsgáljuk, hogy az eddig megrendezett olimpiák előre tervezett költségei, kiadásai és az előre tervezett bevételek mennyiben térnek el az olimpia megrendezésére fordított összegtől és az előre jósolt közvetlen, közvetett bevételtől. Több tanulmány is foglalkozik ennek kimutatásával. Sajnos számos negatív példát látunk a történelem során, de talán az egyik legrosszabbul tervezett olimpia az 1976-ban Montreálban rendezett volt. A bevételek csak töredékét fedezték a kiadásoknak, és végül csaknem nyolcszorosára emelkedett a tervezett költség. A téli olimpiák közül a montreálihoz hasonlóan az 1980-as Lake Placidben rendezett játékokat tervezték leginkább alul. A költség végül több mint háromszorosa lett az előre tervezettnek. (2.ábra)

1. ábra. A tervezett és a túlköltött ár a téli, nyári olimpiák tekintetében (1968–2014-ig) a Nemzetközi Olimpiai Bizottság, valamint Bent Flyvbjerg és Allison Stewart 2012 alapján

A 2. ábrából kitűnik, hogy a túlköltekezés igen jelentős az eredeti költségtervhez képest. A túlköltés átlaga 1960–2008-ig a téli és a nyári olimpiákat is beleszámolva 179 százalék. (1. táblázat)

A téli és a nyári olimpiák tekintetében az eltérés jelentős. Míg a nyári olimpiák (1960–2008-ig) 252%-ban költöttek túl, a télieknél (1960–2006-ig) 135%-os volt az átlag túlköltés. (Flyvbjerg, Stewart, 2012)

	Nyári olimpia %	Téli olimpia %	összes
A túlköltekezés átlaga	252	135	179
Medián	118	109	112
A túlköltekezés maximuma	796 (Montreál 1976)	321 (Lake Placid 1980)	796
A túlköltekezés minimuma	4 (Peking 2008)	17 (Vancouver (2010))	4

1.táblázat, A túlköltekezés százalékos értékei téli, nyári olimpiátekintetében (2008-ig) Bent Flyvbjerg és Allison Stewart 2012 alapján

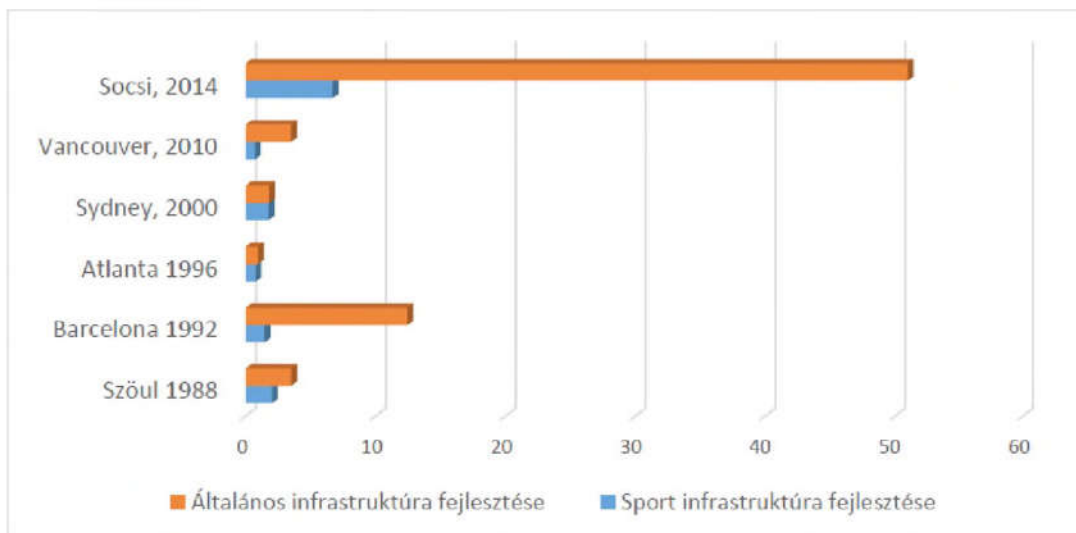
Számos kérdés merül fel az eredmények kapcsán. Miért ilyen nagy a túlköltés mértéke, továbbá milyen tényezők befolyásolják a túlköltést, és milyen tényezők döntik el, hogy egy olimpia nyereséges lehet-e vagy sem?

A Baade és Matheson közgazdászok a *Journal of Economic Perspective* 2016-os számában arra hívták fel a figyelmet, hogy mindezt 6 tényező befolyásolja. Evidensnek tűnhet, de a kiadásokat és a bevételeket kell egyensúlyba hozni ahhoz, hogy elkerüljék a túlköltést. A szerzők mindkét oldalon (kiadás és bevétel) 3-3 kategóriát emelnek ki. A kiadásoknál legfontosabb három kategória közül az első az **általános infrastruktúra fejlesztése** (új utak, tömegközlekedés, szállás, olimpiai falu stb), a második a **sportinfrastruktúra** (sportlétesítmények, stadionok, pályák építése) költsége, a harmadik pedig a **szervezéshez kapcsolódó működési költségek** (munkabér, rezszi, biztonsági intézkedések).

A bevételi oldalon is három fontos területet emelnek ki a szerzők: elsőként a **rövid távon befolyó pénzeket** (olimpiára érkező turisták országban hagyott pénze, a jegyeladásokból, közvetítési jogokból származó bevételek); másodsorban az **infrastruktúrába befektetett összegek közép- és hosszú távon megtérülő bevételeit**, mely pozitív hatással lehet az ország vagy város gazdaságára, az ide érkező befektetőkre és a turizmusra; harmadikként pedig megemlítik, hogy ugyancsak az olimpia „bevétele” az, ami nehezen fejezhető ki pénzben, mint például a rendező ország polgárainak hangulata, életérzése, egészsége.

Infrastrukturális beruházások

A kiadásoknál a legfontosabb kategóriák közül emeljük ki az általános infrastruktúra-fejlesztést (utak, tömegközlekedés, szállás, olimpiai falu stb), a sportinfrastrukturát (sportlétesítmények, stadionok, pályák stb), és vizsgáljuk meg ezeket alaposabban!

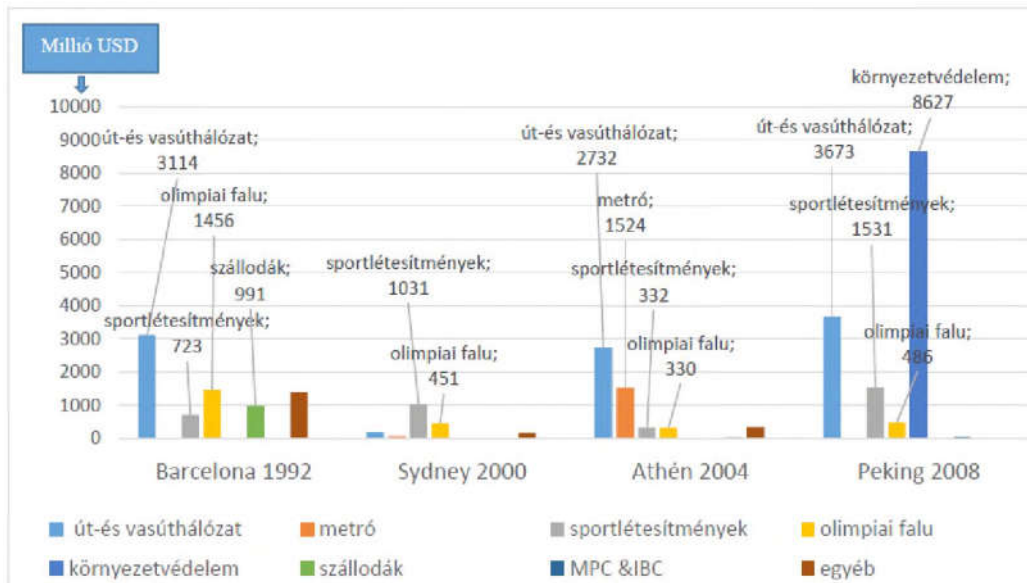

2. diagram. Az infrastruktúra- és sportinfrastruktúra-beruházás összege

Nézzünk néhány olimpiai helyszínt és az infrastrukturális fejlesztéseket, azok mértékét! (2. diagram) A kiválasztott benchmark-városok olimpiai célú infrastrukturális beruházásainak összehasonlításából láthatjuk, hogy helyszíntől, fejlesztési területtől, a meglévő infrastruktúra fejlettségétől függően változik a beruházás formája. Míg Barcelonában és Athénban az út- és vasúthálózat fejlesztésére (Athénban még a metróberuházás is hozzávehető) kellett a legnagyobb összeget fordítani, addig Sydney-ben a sportlétesítmények építésére. Pekingben, ha összecszerően nézzük, akkor azt látjuk, hogy hasonló mértékű volt az út- és vasúthálózatra, valamint a sportlétesítményekre fordított beruházás, de mindezt magasan felülmúlta a környezetvédelemre fordított összeg. Peking esetében ez kivételes, mivel komoly problémák adódtak, így feltűnően nagy összeget terveztek környezetvédelmi célokra fordítani.

A rendező városokban az útfejlesztési költségvetés nagy részét a játékok szempontjából stratégiai fontosságú fejlesztésekre, leginkább elkerülőutak, létesítményeket összekötő utak és az olimpiai falu úthálózatának kiépítésére

fordították. Athénban az útfejlesztési költségvetés nagy részét a város körüli körgyűrű, illetve az új repteret a várossal összekötő út építésére költötték, illetve Athén előkikötőjének, Píreusznak a marinaszolgáltatásait is fejlesztették. Barcelonában a városon belüli körutak, az alagút megépítése, összekötő utak, valamint az olimpiai helyszínek útkapcsolatainak kiépítésére fordították az összeget, Sydneyben pedig az olimpia helyszínének fejlesztésére (lásd 3. diagram).

3. diagram. Az olimpiát rendező városok (1992–2008-ig) infrastrukturális beruházásai részletesen

A beruházások közül leginkább az olimpiai falu, de részben a stadionok és a további sportinfrastruktúra utóhasznosítására vonatkozó általános elgondolás, hogy az olimpiai után értékesíteni lehessen vagy átalakítva hasznosítani. Ez lehetővé teszi a magánforrások bevonását a beruházások finanszírozása terén. Mindez nagy lehetőség, de sajnos veszélyforrás is. A létesítmények utóhasznosításának legrosszabb példája Athén, ahol elszomorító látványt nyújtanak a lepusztult olimpiai helyszínek.

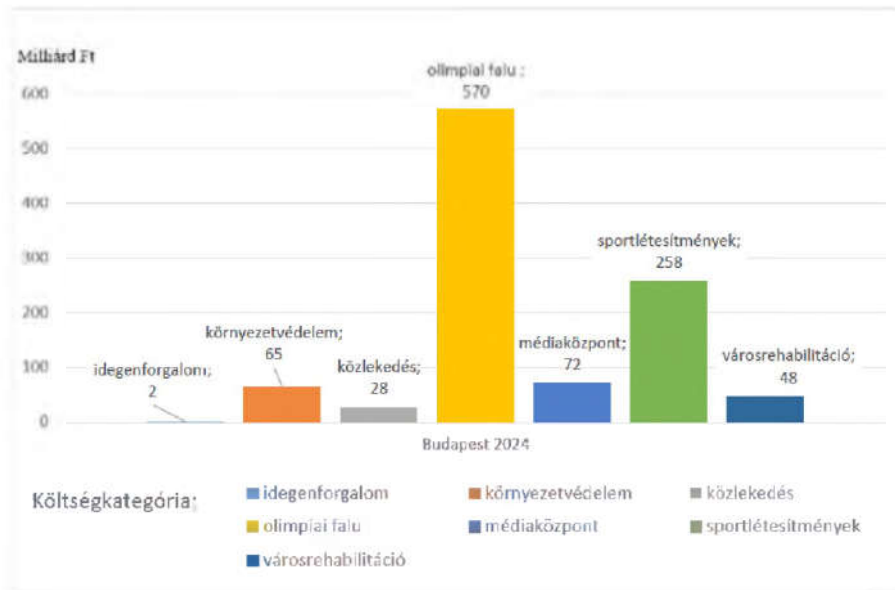
A szállodai férőhelyek, a szálláskapacitás bővítése fontos része az olimpiai beruházásoknak. Sajnos korlátozott mértékben vannak adatok ezen a területen, de mint látható (3. diagram), Spanyolországban például 991 millió dollárt költöttek erre.

Számos esetben azt tapasztaljuk, hogy az olimpia rendezési költségeinek elemzése csak a konkrét kiadásokat és bevételi tételeket állítja szembe egymással. A beruházások egy része azonban országos infrastruktúrafejlesztést jelent, amely ha nem is rögtön térül meg, de hozzájárul a desztináció arculati elemeinek javításához, a működő tőke térségbe vonzásához, és a turizmus élénkítésén keresztül a multiplikátor-hatása sokszor a rendezés előtti években, az esemény alatt és után is kifejti a hatását. Az alpinfrastruktúra fejlesztése és a szállodai kapacitások bővítése a turistafogadás feltételeit is javítja, mely az esemény utáni években a turizmus szektorban működő KKV-k versenyképességét növeli.

Lehetnek olyan hatások is, melyeket előre szinte lehetetlen prognosztizálni, mint pl. a 2004-es athéni olimpia rendezése után a görögországi kereskedelmi flotta bevételei 40%-kal nőttek.

Ugorjunk egy kicsit előre az időben, és nézzük meg, hogy abban az esetben, ha 2024-ben Budapest megnyerné az olimpia rendezési jogát, akkor hazánkban milyen ezirányú fejlesztések lennének! A 2024-es budapesti olimpiai pályázatot megalapozó megvalósíthatósági tanulmány, mely 1300 oldalas – a PricewaterhouseCoopers (PwC) készítette – bemutatja a pályázati folyamatot, az olimpia költségvetését, a gazdasági elemzést, kitérve a turizmusra és az infrastrukturális fejlesztésekre. Foglalkozik makrogazdasági hatáselemzéssel, jogi és szabályozási kérdésekkel, kockázatelemzéssel.

A budapesti olimpia tervezett költsége a tanulmány szerint nettó 774 Mrd Ft-ot tesz ki.

4. diagram. A Budapest 2024-es olimpia fejlesztési költségei a PwC elemzése alapján

A legnagyobb költséget az olimpiaszpecifikus fejlesztések adják (1.074 milliárd Ft), az olimpiai falu építése (570 millió Ft), a sportinfrastruktúra bővítés (258 millió Ft), a városrehabilitáció (48 millió Ft) és a médiaközpont építése (72 millió Ft).

Tétel	Összeg
Pályázati költség	10 Mrd Ft
Szervezési és rendezési nettó kiadás	21 Mrd Ft
Olimpiaszpecifikus fejlesztések	1.043 Mrd Ft
Összesen	1.074 Mrd Ft
Közvetlen bevételek az olimpiaszpecifikus fejlesztések, eszközök és ingatlan értékesítéséből	299 Mrd Ft
Egyenleg	774 d Ft

2.táblázat. A 2024-es budapesti olimpia költségei – 2015–2030 között (forrás PwC)

Konklúzió

Míg az első újkori olimpiát 1896-ban Athénban, mindössze fél millió dollár-ból szervezték meg, azóta folyamatosan nőtt a rendezés költsége. A kiadások 1992-re elérték a 7 milliárd dollárt, amit az elemzők úgy vélték, hogy soha nem fognak túlszárnyalni. Mindössze 20 évnek kellett eltelnie, és a 10 milliárdot is meghaladta a londoni olimpia kiadása. 2014-re pedig az 50 milliárdos álomhatárt is túllépték Szocsiban. Nagyon nehéz pontosan meghatározni az olimpia költségeit. Számos probléma merül fel az elemzések kapcsán, így nem véletlen, hogy eltérő összegekkel is találkozunk elemzésekben. Vannak, akik kiplasztikázzák az adatokat, míg mások nem szolgáltatnak információt. Másfelől nehéz meghatározni azt is, hogy mi tartozzon a kiadásokhoz, illetve a bevételekhez. Hogyan kell kezelni a beruházást, az infrastrukturális befektetést? Mikor, hogy térül meg a turizmusba befektetett összeg? Sajnos ezekre nem könnyű választ adni. Tanulmányunkban megvizsgáltuk, hogy az olimpiai játékok kezdetétől hogyan változott a szervezésre fordított összeg, és kitértünk a túlköltés–alultervezés problematikájára. Sajnos úgy tűnik, hogy az olimpiák költségét a szervező országok alábecsülik, és sajnos jellemzően alultervezik. Az esetek 10-20 százalékában sikerül a tervezett költségkeretben vagy az alatt maradni, legtöbbször jelentősen túllépik az előzetesen tervezett keretet. Bízunk abban, hogy hazánk gazdasági szakembereinek sikerül reálisan tervezni, és abban az esetben, ha 2024-ben hazánk fővárosa elnyeri az olimpia rendezésének jogát, akkor egy gazdaságilag is hatékony, eredményekben bővelkedő, sikeres olimpiát fog megrendezni Magyarország.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Barcelona Organising Committee for the Olympic Games (1992)
- Beijing Bid Committee Candidature File.Finance section, p 73. Accessed at the OSC: Lausanne, Switzerland, September (2011)
- Bent Flyvbjerg, Allison Stewart (2012) Olympic Proportions: Cost and Cost Overrun at the Olympics 1960-2012 Saïd Business School Working Papers, Oxford: University of Oxford, 23 pp.
- Brunet, F. (1995) An Economic Analysis of the Barcelona ,92 Olympic Games: Resources, Financing and Impact.
- C. Frank Zarnowski, Mount St. Mary's: A look at olympic costs. College Emmitsburg, Maryland 21727 USA <http://library.la84.org/SportsLibrary/IOH/IOHv1n1/IOHv1n1f.pdf>
- <http://library.la84.org/6oic/OfficialReports/1976/1976v1p1.pdf>
- http://olympicstudies.uab.es/pdf/OD006_eng.pdf
- Iton, John (1977): The Economic Impact of the 1976 Olympic Games Office of the Industrial Research McGill
- Johnson, William O. All That Glitters is Not Gold, New York, Putnam, 1972.
- Kanin, David. A Political History of the Olympic Games, Boulder, Colorado, Westview, 1981, 26–58.
- Kiernan, John; Daley, Arthur (1972): The Story of the Olympic Games: 776 BC to,
- Kim Un-Yong (1989): The Greatest Olympics, Seoul, Si-sa-Yong-o-sa, 285–288.
- Liesner Thelma (1985): Economic Statistics, 1900-1983, New York, Facts On File Publications.
- Madarász T., Bácsné Bába É. (2015): A kajak-kenu sportág versenyképessé-

gének vizsgálata, fenntarthatósága Magyarországon. In: Borbély Attila, Hamar Pál, Kotányi Magdolna (szerk.)

Színes sporttudomány: Tanulmányok a 45. Mozgásbiológiai Konferencia előadásaiból. Debreceni Campus Nonprofit Közhasznú Kft., 2015. pp. 81–90. (ISBN:978-963-9822-38-2)

Mandell, Richard. *The First Modern Olympics*, Berkeley, University of California Press, 1976. Official Report, Volume 2, p 59, 88.

Olimpia 2012 megvalósíthatósági tanulmány http://www.flowpr.hu/bom/pwc_tanulmany/05_Infrastruktur%C3%A1llis%20fejleszt%C3%A9sek%20%C3%A9s%20finansz%C3%ADroz%C3%A1s.pdf

Pound, Richard W. “Economic Aspects of Hosting Major Sports Events” Sport, The Third Millennium, eds. Landry, Fernand; Landry Marc and Yerles, Magdeleine, Quebec City, Proceedings of the International Symposium, 1990, 359–363.

PricewaterhouseCoopers: Budapesti olimpia megvalósíthatósági tanulmány. http://www.privycouncil.hu/bom/bom_pwc_0702.pdf

Segrave, Jeffrey and Chu, Donald (eds). *The Olympic Games in Transition*, Champaign, Illinois, Human Kinetics.

Sydney Organising Committee for the Olympic Games(2001)Official Report, Volume 1, p 274. Available for download from the LA84 Foundation at <http://www.la84foundation.org/>

the LA84 Foundation at <http://www.la84foundation.org/>

Ueberroth, Peter. *Made in America*, New York, William Marrow & Company, 1985. 59–76, 343–344.

Wallechinsky, David. *The Complete Book of the Olympics*, London, Aurum, 1991.